

z dnia 5. Sierpnia 1862.

O czynnościach Wydziału krajowego.**II.**

(Ciąg dalszy.)

(Obacz Nr. 20. Dodatku osobnego z r. 1862.)

Przerwa wyjaśnioną została na pierwszym posiedzeniu odczytaniem reskryptu c. k. Ministerstwa Stanu, wydanego pod dniem 17. sierpnia 1861., l. 5455, a Wydziałowi krajowemu udzielonego odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa datowaną dnia 28. tegoż mies. —

Wzmiankowanym dopiero reskrytem c. k. Ministerstwa Stanu oznajmiono c. k. Prezydium Namiestnictwa, ażeby Wydziałowi krajowemu oświadczyć, iż co do życzenia w oświadczeniu Delegatów pod a) wyrażonego, powinno być dostatecznym dla Wydziału, jeżeli najwyższe postanowienie, zapewniające funduszowi indemnizacyjnemu dodatek ze środków Państwa, już mu przy pertraktacyi względnie odebrania tegoż funduszu udzielonem zostało; dalej, że niemasz żadnego powodu do uwzględnienia wyrażonego pod b) życzenia względnie opłaty od wykonywania służebnictwa, a to dlatego, bo publikacya dotyczącego najwyższego postanowienia nie jest z odebraniem funduszu indemnizacyjnego w żadnym takim związku, iżby aż odebranie funduszu od tej publikacyi zawisłem czynić, teraz bowiem o to tylko idzie, ażeby objąć fundusz wraz z obecnie istniejącymi prawnymi urządzeniami.

Co do żądania pod c) skreślonego, zauważyło c. k. Ministerjum Stanu, iż temuż zadość uczynić nie można, że jednak Rząd nie omieszka Wydziałowi krajowemu przy pertraktacyi względem preliminarza udzielić wszelkich wyjaśnień, jakichby oznaczenie odnośnych funduszków potrzebnych wymagało, niemniej dostarczyć każdorazowo wykazów narosłych kosztów, tudzież żądanych wiadomości o stanie spraw.

Delegowani Członkowie Wydziału krajowego uczynili potem uwagę:

„Jeżeli ta okoliczność, iż najwyższe postanowienie z dnia 13. października 1857., Wydziałowi krajowemu przy pertraktacyi względem objęcia funduszu indemnizacyjnego udzielone zostało, już za wystarczającą uznaną jest, aby z tą wniosek uczynić na zobowiązanie skarbu Państwa do przyczyniania się i na przyszłość datkiem dla funduszu indemnizacyjnego, tedy Wydział krajowy na takim oświadczeniu mógłby poprzestać.“

„Podobnie nie znajduje tenże względem sposobu, w jaki wysokie Ministerjum przez Delegatów dotkniętą sprawę co do opłat za służebnictwa załatwiło, nie więcej do spostrzeżenia, tem bardziej, że ten przedmiot jedynie jako powód do upewnienia dotacyi funduszu indemnizacyjnego ze środków przez Najjaśniejszego Pana przekazanych, wprowadzonym został.“

„Co się tycze zastrzeżenia względem kontroli nad organami, do przeprowadzenia wykupna ciężarów gruntowych i uregulowania powołanemi, Wydział krajowy nie mógłby na orzeczeniu wysokiego Ministerstwa poprzestać, ponieważ według wyraźnego brzmienia §§. 21 i 26 statutu krajowego Wydziałowi krajowemu służy prawo zupełnego

administrowania funduszu indemnizacyjnego wraz z kontrolą nad urzędnikami, z tego funduszu opłacanymi. Przyczem wszakże jak się to przez się rozumie, nie chce on sobie przywłaszczyć żadnego wpływu ani na judykaturę, ani na nadawanie posad.“

„Wszakże potrzeba kontroli okazuje się tem bardziej konieczną, ile że wedle dotychczasowego doświadczenia sprawa wykupna i uregulowania ciężarów gruntowych powolnie tylko postępuje, zaś Wydział krajowy za użycie funduszu indemnizacyjnego, na którym ciężką wydatki z tego powodu wynikające, wobec Sejmu zostaje odpowiedzialnym.“

„Wydział krajowy mniema przeto, iż zastrzedz sobie winien przedstawienie Sejmowi tego przedmiotu, oraz obwarować się, ażeby z tego, że mu fundusz indemnizacyjny oddano, nie wyprowadzono wniosku, iż tenże zgodził się na wykluczenie siebie od wszelkiej, w tej mierze z statutu przysługującej mu kontroli.“

Powyższe objaśnienia nie stawiły przeszkody dalszym pertraktacyom co do oddania funduszu indemnizacyjnego.

Przedewszystkiem okazało się rzeczą stosowną, przedsięwziąć odczytanie §§. 21 — 31. ces. patentu z dnia 29. października 1853. (Dziennik praw Państwa nr. 236. st. 1201) względem zarządu, administracyi i dyrekeji funduszu indemnizacyjnego, następnie instrukeji o wewnętrznym trybie spraw w tej ostatniej, aby ztąd poznać przechodzący na Wydział krajowy zakres działania, a razem odgraniczyć czynności w rzeczach indemnizacyi przy Namiestnictwie pozostające.

Odczytawszy §§. 21 — 31. powołanego c. k. patentu wniesiono ze strony Wydziału krajowego względem zarządu, administracyi i dyrekeji funduszu indemnizacyjnego następujące oświadczenie.

„Jako tenże wedle statutu krajowego jest reprezentantem Sejmu, przy której to zasadzie w żadnym przypadku nie jest Ministerstwu podporządkowanym, dlatego też sprawy, dotyczące funduszu indemnizacyjnego w dalszej instancyi tylko do Sejmu odnosić się mogą, wszakże bez naruszenia stosunków z najwyższą Władzą rachunkową i kontrolującą, któreby jedynie z manipulacyi rachunkowej wynikać mogły; dalej że nowozaprowadzony tryb korespondencyj w rzeczach indemnizacyjnych (sub sigillo volanti) za pośrednictwem Namiestnika spowodowałby nadzwyczajną zwłokę w całym toku czynności, ponieważ załatwienie największej części spraw potrzebuje uprzedniego zasięgnięcia wyjaśnień od Kass i Izby rachunkowej, która to czynność zwykle w formie tak zwanych przypomnień urzędowych w krótkiej drodze załatwioną bywa. W interesie służby byłoby zatem, ażeby w rzeczach funduszu indemnizacyjnego dotyczących, w korespondencyach między Wydziałem krajowym a cesarskimi władzami odstąpiono zupełnie od onego trybu, podobne sprawy hamującego.“

Wszyscy Członkowie Kommissyi uznali to, że interes służby wymaga trybu bezpośredniego korrespondowania między Wydziałem krajowym a c. k. władzami w sprawach kasowych funduszu indemnizacyjnego dotyczących, i że przyzwolenie do takowego u wyższych władz wyjednać należy.

Paragraf 27. powołanego patentu spowodował Delegowanych Wydziału krajowego do oświadczenia, że tenże w najbliższym czasie zamierza utworzyć własną kasę i własny wydział rachunkowy; przyczem postanowili zapytania:

1. z którym okresem czasu c. k. Kassa Główna krajowa mogłaby wykonać oddanie kassy funduszu indemnizacyjnego do kassy Wydziału krajowego? i
2. czyli Wydział krajowy, rozpoczynając swoje urzędowanie jako Dyrekcya funduszu indemnizacyjnego, może urządzić równocześnie swój własny wydział rachunkowy? Nakoniec oświadczyli Delegowani:
3. że dopokąd fundusz indemnizacyjny pozostanie w zachowaniu c. k. Głównej Kassy krajowej, Wydział krajowy nie mógłby przyjąć na siebie żadnej odpowiedzialności za sprawowanie kassy.

Na te pytania odpowiedziano ze strony c. k. Namiestnictwa, że oddanie kassy funduszu indemnizacyjnego z końcem każdego miesiąca spełnionem być może, i na żądanie Wydziału krajowego spełnionem będzie; dalej, że przeciw zaprowadzeniu własnej Izby obrachunkowej nie stoi na zawadzie, i że toż zaprowadzenie, choćby kassa funduszu indemnizacyjnego jeszcze w Głównej Kasse krajowej pozostać miała, pod zastrzeżeniem postanowień reskryptem wys. Ministerstwa Stanu z d. 17. maja 1861. l. 3.384/M. St. objętych, które Wydziałowi krajowemu pod dniem 26. czerwca r. b. do l.6.048/pr. udzielono, nastąpić może. Zarazem oświadczone, że na Wydziale krajowym z powodu zarządu przez c. k. kassy rządowe żadna odpowiedzialność ciężać nie będzie, i ciężać nie może, ile że kassa funduszu indemnizacyjnego z c. k. Głównej Kassy krajowej od czasu do czasu, i to tylko wedle potrzeby dotowaną bywa, podczas gdy wszelkie przychody w zupełności do kassy powszechnej wpływają, przeto kassa tegoż funduszu także tylko podczas skontrolowania kassy powszechnej i łącznie z nią pod rewizyę poddaną być może, którą krajowa Dyrekcya Skarbu dopełnia.

W dalszym ciągu było przedmiotem narady rozpoznanie głównej instrukcyi o zarządzie funduszem indemnizacyjnym, dekretem ministeryalnym z dnia 9. stycznia 1854. l. 32.450/2.379 wydanej.

Tu ponowili Delegaci Wydziału krajowego przedewszystkiem oświadczenie, że co do przyszłego traktowania spraw funduszu indemnizacyjnego, jedynie taki zakres działalności, jaki statutem krajowym Sejmowi, a względnie Wydziałowi krajowemu jest przekazany, dopóty za podstawę uznawają, dopóki takowy w drodze konstytucyjnej zmienionym nie zostanie; za tem idzie, że wszelkie w tej instrukcyi zawarte postanowienia nadal o tyle tylko jako obowiązujące się uważa, o ile z postanowieniami statutu krajowego pogodzić się dadzą. Wychodząc z tej zasady, zauważają Delegaci do §. 1. tej instrukcyi, iż odtąd główne administracyjne kierownictwo funduszu indemnizacyjnych przejść powinno na Sejm krajowy, i że następnie postanowienie tego paragrafu zatrzymuje moc swoją tylko co do judykatury w sprawach funduszu indemnizacyjnego.

Paragraf 21. statutu krajowego przekazuje Sejmowi niezawisłe sprawowanie administracyi i zarządu funduszem indemnizacyjnym. Przeto też mniema Wydział krajowy jako

wykonawczy organ Sejmu. iż pod tym względem odpowiedzialnym zostaje jedynie Sejmowi, któremu ster zarządu funduszem indemnizacyjnym, dotąd Ministerstwu przyznany, przekazany został.

Z tego punktu zapatrywania się wypływa naturalne następstwo, że Wydział krajowy pod względem zarządu funduszu indemnizacyjnego z Ministerstwu w stosunek podporządkowania wejść nie może, jakkolwiek z drugiej strony zapoznać nie można, że choćby nawet Wydział, jak to zamierza, od c. k. Izby obrachunkowej przejął wykonywane przez nią sprawy kontroli i ewidencji, z powodu stanu biernego galicyjskich funduszu indemnizacyjnych wpływ na rzetelność rachunkowości dzienników przy władzy centralnej pozostałby musiał.

Dalej oświadczyli Delegaci (do §§. 4. i 19.), że uchwały Wydziału krajowego, jako Dyrekcya funduszu indemnizacyjnego, stosownie do tego, co wyżej powiedziano w dalszym toku instancyi tylko do Sejmu należą; że zaś Sejm nie zawsze jest zebrany, przeto wypadłoby na podstawie statutu krajowego postarać się o to, ażeby sprawy funduszowe nie doznawały odwołki.

Na to odrzekł pan Wice-Prezydent c. k. Namiestnictwa, że co się tyczy zastrzeżenia co do podporządkowania Wydziału pod c. k. Ministerstwu wprowadzić ze względu na brzmienie statutu krajowego ze stanowiska zasady nie się zarzucić nie da, że atoli, dopokąd stosunek będącego i tak w stanie biernym funduszu do skarbu Państwa w drodze konstytucyjnej uregulowanym nie zostanie, wpływ na ten fundusz, mianowicie baczność na zarząd tymże, stosownie do istniejących postanowień dla wys. Ministerstwu zawarowany być musi.

Judykatura w sprawach indemnizacyjnych zostaje dla administracyi Państwa zastrzeżoną.

Co się zaś dotyczy spraw na Wydział krajowy przechodzących, tedy dla takowych na wypadek zajść mogących skarg zachodzi w istocie potrzeba uregulowania toru instancyi na podstawie statutu krajowego.

Z rozwiniętą dopiero myślą p. Prezydenta co do wpływu Ministerstwa na zarząd funduszu indemnizacyjnego, nie mogli się zgodzić Delegaci, ponieważ takowa z zasadą przez nich postawioną, niemniej z postanowieniami statutu krajowego w jawnej jest sprzeczności.

Delegaci wnieśli przeto, ażeby rozporządzenie c. k. Ministerstwa Stanu, na którym się owa odpowiedź wspiera, w całej osnowie Wydziałowi krajowemu udzielonem zostało, poczemby, zasiągnawszy odpowiednich od Wydziału poleceń, złożyć mogli stósewne swoje oświadczenie.

P. Wice-Prezydent c. k. Namiestnictwa upewnił Delegowanych, że wydane pod tym względem postanowienia Wydziałowi na piśmie udzielone będą.

Dalsze odczytanie instrukcyi dało powód do uwag i stawienia wniosków do odniam, w szczególności w postępowaniu przy wymiarkowaniu i assygnowaniu indemnizacyi, przy dewinkulacji oktawalnych obligacyi indemnizacyjnych, dalej względem postępowania co do pustek, względem urzędowania w sprawie zaległych należności urbaryalnych, względem losowania wydanych i wystawiania nowych obligacyi indemnizacyjnych i t. d.

Przy sposobności uczynili Delegaci Wydziału krajowego między innemi uwagę, że wypadłoby Dyrekcya poczt ze strony władzy rządowej przypomnieć, iż przesyłki Wydziału krajowego w rzeczach indemnizacyi dotyczących wolne są od opłaty.

Nadto widzieli się spowodowanymi oświadczyć zyczenie, ażeby Wydziałowi krajowemu udzielono wiadomość o dotychczasowych doświadczeniach co do wypłat w gotowiznie kassie funduszu indemnizacyjnego, dotąd ze strony Kassy Głównej krajowej uskutecznianych, tudzież czynionych na jej rachunek doliczeń, ileże takowa wiadomość, jeżeli Główna Kassa krajowa nie ma popaść w stan niewypłacalności. Wydziałowi krajowemu przy układaniu miesięcznych wykazów potrzeb dotacyi, bezwarunkowo jest potrzebną.

Pan c. k. Wice-Prezydent obiecał udzielić tę wiadomość Wydziałowi krajowemu.

Następnie oświadczył Wydział krajowy żądanie, ażeby rządowa Izba obrachunkowa w układanym rocznym preliminarzu, który on za pośrednictwem Namiestnictwa otrzymywać będzie, wykazywała oddzielnie koszta administracyi, spowodowane zostawieniem judykatury przy władzach politycznych.

Otrzymaawszy zaspokajające pod tym względem obietnice, Wydział krajowy nie może nadto pominąć, że opłacani z funduszu indemnizacyjnego, we Lwowie zamieszkali urzędnicy, płace swoje z kassy krajowej pobieraćby powinni.

Przy tej sposobności zastanawiano się nad rubrykami preliminarza, dotyczącymi dodatków na administracyę.

Co do rubryki I. Płace, zapłaty, i rubryki II. Dyurny, ezuli się Delegowani Wydziału krajowego zobowiązanymi wyrazić zyczenie, ażeby przy ustanawianiu urzędników i dyurnistów w celu uniknienia przekroczeń rubryk preliminarza, każdą razą porozumiewano się z Wydziałem krajowym.

Dalej co do partykularzy (rachunków z wydatków na podróże) w sprawach indemnizacyjnych ciężarów gruntowych, tudzież w sprawach wykupna i regulacyi, zgodzili takowych się na to wszyscy Członkowie Komissyi, że badanie tych partykularzy do judykatury należy, a przeto od c. k. Namiestnictwa wychodzić powinno.

Co się tycze toru spraw, zgodzono się na to, że ze strony Namiestnictwa Urzędy obwodowe i Wydział krajowy o uczynionem przez Izbę obrachunkową sprawdzeniu partykularza zawiadomione być mają, a Wydział krajowy zaassignowanie przyznanej należytości zarządzić powinien.

Co do rubryki III. Remunera c y e, porozumienie się z Wydziałem krajowem będzie, jak się to przez się rozumie, także potrzebnem.

Rubryka IV. Potrzeby kancelaryjne urzędowe; pod tym względem uważa Wydział krajowy za rzecz najstósowniejszą, ażeby na przyszłość ze względem na potrzeby obrachować się mające, mianowicie co się tycze papieru do pisania i w ogólności potrzeb kancelaryjnych, ustanowiono kwoty ryczałtowe, i stawia żądanie, iżby poczyniono potrzebne ku temu przygotowania, że w ogólności jest do zyczenia, aby odnośne wydatki z lat przeszłych zestawiono wedle poszczególnionych rubryk.

Nim to nastąpi, pozostać musi terazniejsze urządzenie, mianowicie, co się tycze właściwej potrzeby w Urzędach obwodowych.

Członkowie Wydziału, wniósłszy jeszcze co do rubryki V. preliminarza tę od wszystkich za słuszną uznaną uwagę, że fundusz indemnizacyjny do ponoszenia tylko owego czynszu za najem obowiązany być może, który stosunkowo wypada za ubikacyę, dla funduszu indemnizacyjnego według

ścisłej tegoż potrzeby użyte, uczynili zastrzeżenie przeciw wszelkim te potrzeby przechodzącym wymaganiom.

Dalej Członkowie Wydziału krajowego zapytali, czy też wiadoma jest ilość mających się jeszcze likwidować operatów, a względnie summa pretensyj, które jeszcze w drodze indemnizacyi wynadgrudzone być mają; tylko albowiem w tym razie było rzeczą możliwą postanowić plan amortyzacyjny, wedle którego cały dług indemnizacyjny w przeciągu naprzód oznaczonego lat szeregu umorzony być ma.

Gdy pan Wice-Prezydent c. k. Namiestnictwa odrzekł, że wysokość całej indemnizacyi za zniesione prestacje nie jest jeszcze teraz wiadoma, ponieważ ciągle jeszcze wychodzą na jaw stosunki, które w drodze indemnizacyi rozwiązać potrzeba, że wszakże nad tym poruszonym przedmiotem będzie pora zastanowić się bliżej przy odczytaniu instrukcyi o losowaniu obligacyj, upraszał Wydział krajowy, aby mu uprzednio udzielono wykaz utrzymywanych w ewidencyi obligacyj, które na rzecz obrachowanych dotychczas kapitałów indemnizacyjnych już wydane i spłacone zostały, i prosił o dalsze objaśnienie, czyli przygotowano się na to, co uczynić, jeźliby summa ogólnej indemnizacyi, służąca za podstawę planowi amortyzacyjnemu, została przekroczoną, i jakie na taki wypadek istnieją postanowienia.

Na to oświadczył pan Wice-Prezydent c. k. Namiestnictwa, że pod tym względem żadnych nie wydano postanowień, i że takowe byłyby zbytecznemi, gdy ogólna indemnizacya przypadająca za zniesione prestacje Galicyi Wschodniej jest preliminowana w summie 58,000,000 złr. m. k., a ta summa, zważywszy, że wszystkie po koniec września 1861 wygotowane obligacje indemnizacyjne przedstawiają wartość w kapitale 52,365,170 złr. m. k., nigdy podobno osiągniętą nie będzie.

Ponieważ pomiędzy dochodami funduszu indemnizacyjnego nie znajduje się dotacya roczna 2,500,000 złr. m. k., którą Jego C. K. Apostolska Mość dla tego funduszu zapewnić raczył, przeto Wydział krajowy mniemał, iż jest obowiązany odwołać się do tego, co w tym przedmiocie już wprzódy zauważał, tudzież, że nie może nie wspomnieć, jakoby było rzeczą nader pożądaną, iżby w postanowieniu, wedle którego miesięcznej dotacyi wysokiego Ministerjum Skarbu dozwolić ma, zmianę uczyniono, a mianowicie, iżby w przypadkach naglących Namiestnikowi użyczono władzę wydania assignacyj na dodatkową dotacyę, gdyż inaczey kassa krajowa z powodu nieprzewidzianych, przypadkowo się gromadzących wypłat zaległych procentów, mogłaby łatwo popaść w stan niewypłacalności.

Tu podzielali wszyscy Członkowie Komissyi zdanie, iż byłoby rzeczą stósowną zwrócić na to uwagę wysokiego c. k. Ministerjum.

Postępując dalej w odczytaniu instrukcyi, zgodziła się Komissya na to, że wydanie edyktu w sprawie pustek na rzecz funduszu indemnizacyjnego przyjętych dotąd jeszcze do judykatury, a przeto także w zakres czynności c. k. Namiestnictwa należy, że atoli dalsze czynności, jakoto zarządzenie i zatwierdzenie wydzierzawienia pustek i t. d. od Wydziału krajowego wychodzić powinny.

Co do fruktyfikacyi nadwyżek okazać się mogących, Wydział krajowy jest zdania, że sposób takowej samemu Wydziałowi zostawiony być ma, on bowiem tylko za administracyę funduszu indemnizacyjnego przed Sejmem jest odpowiedzialnym.

Na to odrzeczono Członkom Wydziału krajowego, że prowizye od eraryalnych rocznych antycypacyj dla funduszu indemnizacyjnego w skutek osobnego dekretu ministeryalnego opłacać się nie mają.

Poczem czytano i czyniono uwagi nad instrukcjami o toku czynności, odnośnie do funduszu indemnizacyjnego wydanymi dla Kassy Głównej krajowej, dla kass zbiorowych i urzędów podatkowych, niemniej nad nauką dla kassy funduszu indemnizacyjnego i dla kass zbiorowych, o postępowaniu przy przekazaniu kassom zbiorowym i urzędom podatkowym wypłat procentów od obligacyj indemnizacyjnych, dalej nad wydaną dla urzędów podatkowych nauką o postępowaniu tak przy zarządzeniu, jakoteż i przy przedsięwzięciu wypłat procentów od obligacyj indemnizacyjnych, następnie nad instrukcją, dla kassy indemnizacyjnej wydaną względem obligacyj składanych na kaucyę z powodu małżeństw osób wojskowych, nakoniec nad punktacyami względem przekazywania procentów sądowym urzędom depozytowym, nad instrukcją o losowaniu, tudzież nauką o postępowaniu przy eskontowaniu obligacyj indemnizacyjnych przez c. k. austr. Bank narodowy, wreszcie nad nauką o zastosowaniu nowej ustawy menniczej do funduszu indemnizacyjnego.

Następnie traktowano w przedmiocie punktów podniesionych przez Delegowanych Wydziału, a mianowicie, w jaki sposób należy na przyszłość mieć w ewidencji i oddawać do Kassy Głównej krajowej podatek dochodowy, przez kassę krajową pobierać się mający, jak Wydział ma utrzymywać przegląd dochodów funduszu indemnizacyjnego i dodatków w zaległości będących, nakoniec jaki tryb przy odpisywaniu takowych i przy zwrocie nienależnych a zapłaconych kwot zachować należy; przyczem uczyniono uwagę, że składanie takowych dzieje się w c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu.

Gdy uznano, że te punkta za porozumieniem się z c. k. krajową Dyrekcją Skarbu rozwiązać należy, Wydział krajowy podał następujące szczegółowe uwagi, w których przedmiot bliżej jest wyjaśniony, tudzież wskazany sposób załatwienia.

„Po przejściu administracji przez Wydział krajowy, będzie to jednym z główniejszych jego zadań nad tem czuwać, ażeby przychody regularnie wpływały, a zaległości w swoim czasie ściągane były, iżby zapobiedz możebnemu brakowi pieniędzy, tudzież wyniknąć mogącemu zatamowaniu w zagospodarowaniu. Najważniejszem źródłem przychodów są, krom podatków ze skarbu zapewnionych, dodatki podatkowe przez kraj cały opłacane; jest tedy rzeczą wagi, rzetelnie oznaczyć należną sumę tych ostatnich dodatków.“

„Wszakże tu występują niektóre trudności; ponieważ sama podstawa, to jest kwota podatkowa, nie jest stałą ilością. Wymagana postulatem kwota podatkowa ulega, mianowicie co do dwóch rodzajów podatków (podatku zarobkowego i dochodowego) w ciągu roku administracyjnego wielorakim zmianom, a z tej przyczyny rzetelna należna summa podatków stałych, a zatem także należna summa dodatków podatkowych daje się, i może dać się obliczyć dopiero z końcem roku administracyjnego.“

„W ciągu roku administracyjnego dzieją się przy uiszczaniu dodatków podatkowych pewne odrębności: zdarza się bowiem, że nie zawsze dodatki wraz z podatkami bywają składane, gdy takowe nie tylko opłacane być muszą od przedmiotów czasowo

wolnych od podatku, lecz także w całości z góry umorzone być mogą, z czego wynika, że także pod względem wpłat, złożona kwota podatkowa nie może stanowić skali złożonych dodatków.“

„Aby Wydział krajowy mógł wejść w położenie czynienia pod tym względem zarządzeń, potrzebuje mieć dokładną wiadomość rzetelnej summy należnej, tudzież summy nie zapłaconych jeszcze dodatków podatkowych. To się stać może,

1. jeżeli już przy zdaniu administracji niezapłacone z końcem roku administracyjnego 1861. zaległości w dodatkach podatkowych przez wszystkie kassy i urzędy podatkowe tak będą wykazane, iżby z tąd można wiedzieć także rok administracyjny, z którego zaległość opłaconą nie jest;
 2. jeżeli Wydział krajowy po upływie każdego roku administracyjnego otrzymywać będzie, mianowicie od dotyczącej władzy skarbowej sprawdzone, wedle kass podzielone wykazy należnej w dodatkach podatkowych summy;
 3. jeżeli Wydziałowi krajowemu (równie od dotyczącej władzy skarbowej) przesyłane będą wykazy dodatków podatkowych, w każdym ubiegłym kwartale niezapłaconych;
 4. jeżeli wszystkie kassy z końcem każdego roku administracyjnego bezpośrednio kassie krajowej niespłacone jeszcze zaległe dodatki podatkowe wykazywać będą;
 5. jeżeli Wydział krajowy o wszelkich odpisaniach należności dodatków podatkowych, jeśliby zarządzenie nie od Wydziału krajowego, lub też nie za porozumieniem się z Wydziałem krajowym wychodziło, będzie zawiadamianym. Wreszcie samo przez się, jak się zdaje, rozumie się, że zwroty nienależnie pobranych dodatków podatkowych tylko za assygnacją Wydziału krajowego czynione być mogą, czyli że tylko Wydział krajowy wydawać może assygnacye na takie zwrotne wypłaty. Podobnie zdaje się wypływać z natury rzeczy, że dla uproszczenia sprawy w pomienione wykazy wciągnięte być mają dodatki jednego i drugiego rodzaju t. j. tak dla funduszu indemnizacyjnego jak i dla funduszu krajowego;
 6. według używalności dotychczasowej zaległości w dodatkach na indemnizacyę i na potrzeby krajowe, aczkolwiek utrzymywane w ciągłej ewidencji, nie bywają jednak osobno wykazywane, lecz bywa tylko summa tychże wciągnana w rachunek podatków, składany z końcem roku administracyjnego.
- Na przyszłość powinnyby takowe zaległości w dodatkach na indemnizacyę i na potrzeby krajowe z końcem roku Wydziałowi krajowemu, a to wedle lat osobno być wykazane; on albowiem obecnie jest powołany mieć staranie, aby dochody funduszu indemnizacyjnego regularnie wpływały.
- Byłoby więc nader do życzenia, iżby c. k. Namiestnictwo już teraz zawezwało c. k. Dyrekcję Skarbu, by urzędowi podatkowemu poleciła, zaległości w mowie będące w sposób właśnie wzmiankowany Wydziałowi krajowemu wykazywać.
7. z przychodu zwyczajnego podatku nie można czynić wniosku na prawdziwą liczbę dodatków wpłynąć mających; zdarzają się albowiem wypadki, w których n. p. w czasie lat wolnych ma miejsce uwolnienie od płacenia podatku zwyczajnego, w których atoli dodatki opłacane być muszą.

(Ciąg dalszy nastąpi.)